

Udvalget for Teknik og Miljø 23-11-2022

Punkt 232: Varsel af forbud mod udbringning af PFAS-holdigt spildevandsslam

S2022-22810

Indstilling

Direktøren for Teknik og Miljø anbefaler, at

- det besluttes, at kommunen vil varsle forbud mod udbringning af PFAS-holdigt spildevandsslam i indvindingsoplandene til Torup-Vester Jølby Vandværk, Solbjerg Vandværk og Øster Jølby Vandværk.

Behandling

Direktionen (14. november 2022)

Udvalget for Teknik og Miljø (23. november 2022)

Sagsresumé

Ejer af Solbjergedevej 21, 7950 Erslev, ønsker at udbringe PFAS-holdigt spildevandsslam på markarealer beliggende indenfor indvindingsopland til de almene vandforsyninger Torup-Vester Jølby Vandværk, Solbjerg Vandværk og Øster Jølby Vandværk.

Slammet indeholder PFAS af den type, der er meget sundhedsskadeligt for mennesker, og som stort set ikke nedbrydes, herunder PFOS, PFOA, PFNA og PFHxS. Indholdet af PFAS i slammet overholder dog kravværdierne til PFAS i spildevandsslam.

Kommunens undersøgelser af forholdene i indvindingsoplandene viser, at det ikke kan garanteres, at PFAS ikke vil nedsive til grundvandsmagasinerne efter udbringningen af slammet på markerne. Kommunen vil derfor meddele forbud mod at udbringe slammet i de pågældende vandværkers indvindingsoplande. Da et forbud skal varsles, inden det meddeles, er der lavet et udkast til et varsel af forbud mod udbringning af spildevandsslammet, se bilag 1.

Sagsfremstilling

Den 15. juli 2022 anmeldte Miljøservice på vegne af ejeren af Solbjergedevej 21, 7950 Erslev, at der ville blive udbragt spildevandsslam på en række markarealer i Morsø Kommune. Den 8. august blev der efter anmodning fra kommunen indsendt yderligere oplysninger om udbringning af slammet.

Den 10. august 2022 meddelte Morsø Kommune et midlertidigt forbud mod at udbringe spildevandsslammet i indvindingsoplandene til Torup-Vester Jølby Vandværk og Øster Jølby

Vandværk. Solbjerg Vandværk blev ikke nævnt her, men vandværkets indvindingsopland overlapper med Øster Jølby Vandværks indvindingsopland ved nogle af de marker, hvor der er anmeldt udbringning af spildevandsslam. Solbjerg Vandværk er derfor også omfattet af varslet om det endelige forbud.

Med baggrund i forvaltningsrettens officialprincip, er det midlertidige forbud gældende, indtil kommunen har et tilstrækkeligt vidensgrundlag til at træffe en afgørelse. Det midlertidige forbud blev yderligere præciseret af kommunen den 12. august 2022.

Kommunen har nu indhentet det nødvendige vidensgrundlag for at meddele forbud mod udbringning af spildevandsslammet. Forbuddet er hjemlet i § 24 i Miljøbeskyttelsesloven på baggrund af, at slammet indeholder PFAS af den type, der er meget sundhedsskadeligt for mennesker og er meget svært nedbrydeligt. Derudover er der lavet følgende individuelle vurderinger af de pågældende vandværkers indvindingsoplande:

Torup-Vester Jølby Vandværk:

Der er tale om udpeget indsatsområde, hvor sårbarheden overfor nedsivning af nitrat og andre stoffer er høj.

Solbjerg Vandværk og Øster Jølby Vandværk:

Der er risiko for nedsivning af PFAS til grundvandsmagasinet, da der er moræneler fra terræn og et stykke ned i undergrunden, og moræneler ofte er opsprækket.

Markerne, hvor der er anmeldt udbringning af spildevandsslam, er ikke beliggende indenfor udpeget indsatsområde. Områder udenfor indsatsområde kan dog være meget sårbare alligevel, hvis opsprækket moræneler udgør et lerdæklag over grundvandsmagasinet. Det fremgår af GEUSs jordartskort 1:25.000, at der er moræneler fra terræn og et stykke ned i undergrunden indenfor denne del af Solbjerg og Øster Jølby Vandværks indvindingsoplande. Moræneler er ofte opsprækket og kan være det i lige så høj grad som kalk. Vand med en eventuel forurening kan sive relativt hurtigt ned gennem sprækker i moræneler. Sprækkerne i moræneleret er de fleste steder i Danmark ikke kortlagt, og grundvandskortlægningen fra 2014 og 2018 tager ikke højde for en eventuel opsprækning af moræneleret i den modellering, der ligger til grund for sårbarhedsvurderingerne i Morsø Kommune. Sårbarheden kan derfor være underestimeret i områder med moræneler.

PFAS er vurderet meget sundhedsskadeligt for mennesker. Hvis PFAS først når ned i grundvandsmagasinerne, forsvinder det ikke derfra igen, med mindre det bliver pumpet ud til forbrugerne med drikkevandet eller løber ud i vandløb, søer eller Limfjorden, hvor det kan blive optaget i fødekæden, og hvor det også vil ophobes igennem de enkelte led i fødekæden. Hvis der tilføres PFAS til grundvandsmagasinerne gentagne gange, vil det desuden øge koncentrationen af stofferne i grundvandet, da de som før nævnt er meget svært nedbrydelige.

Det vurderes derfor, at det er forbundet med væsentlige risici for drikkevandsressourcen og menneskers sundhed at udbringe PFAS-holdigt spildevandsslam indenfor de pågældende almene vandværkers indvindingsoplande, selv om det overholder kravværdierne for PFAS i spildevandsslam.

Udkast til varsling af forbud mod udbringning af slam på marker tilknyttet Solbjerghevedej

21, 7950 Erslev, er vedlagt som bilag 1.

Retsgrundlag

Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 100 af 19. januar 2022.

Økonomiske konsekvenser

Intet at bemærke.

Andre konsekvenser

Intet at bemærke.

Høring og kommunikation

Torben Gade Kristensen (ejer af Solbjergedevej 21) og Miljøservice vil blive partshørt i forbindelse med varslet af forbuddet.

Beslutning

Vedtaget.

Bilag

Udkast til varsling af forbud mod udbringning af slam på markarealer tilknyttet Solbjergedevej 21, 7950 Erslev